

Yliopistokirjastot ovat kansainvälisesti aktiivisia

31.10.2011

Kyselyn tausta

Suomen yliopistokirjastojen neuvoston lokakuussa 2011 toteuttamassa kyselyssä selvisi, että yliopistokirjastojen kansainvälinen toiminta on varsin vireää. Kyselyn avulla selvitettiin yliopistokirjastojen kansainvälistä yhteistyötä ja toimintaa vuosina 2009-2011 ja tulevaisuuden suunnitelmia.

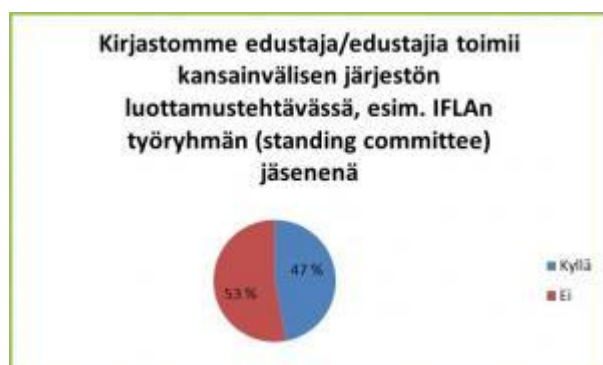
Vaikka yliopistokirjastot kohtaavat työn arjessa runsaasti kansainvälisyyttä mm. aineistojen hankintatyössä ja kansainvälisiä asiakkaita kohtaamalla ja palvelemalla, oli tämän kyselyn tarkoituksena kuitenkin kohdentaa katse nimenomaan muuhun kansainväliseen toimintaan, kuten kansainvälisten järjestöjen jäsenyyksiin ja luottamustehtäviin, kansainväliseen seminaarityöskentelyyn ja henkilöstövaihtoihin. Kansainvälisyys on erityisen ajankohtaista nyt, sillä Suomi toimii IFLA 2012 –konferenssin isäntämaana, ja valmistelut ovat parhaimmillaan.

Kysely toteutettiin e-lomakeohjelmalla ja kyselyyn saatiin kaikilta 17 yliopistokirjastolta vastaukset. Vastaaminen koordinoitiin siten, että kukin yliopistokirjasto antoi yhden vastauksen, eli vastauksia saatiin 17 kappaletta. Suomen yliopistokirjastojen neuvosto on toimittanut raportin kyselyn tuloksista yliopistokirjastoille.

Kirjastoalan kansainvälisten järjestöjen jäsenyydet ja toiminta luottamustehtävissä

Kyselyssä selvisi, että lähes kaikki yliopistokirjastot kuuluvat johonkin kansainväliseen järjestöön: Yleisintä on kuuluminen IFLAan (12 kirjastoa) tai LIBERIin (kahdeksan kirjastoa) Seuraavaksi yleisimmät jäsenyydet olivat SPARC, IATUL, EAHIL (The European Association for Health Information and Libraries) ja EBSLG. Lisäksi oli lukuisia kansainvälisiä järjestöjä, joihin kuului 1-2 suomalaista yliopistokirjastoa. Moninaisuus kertoo siitä, että yliopistot ovat erilaisia ja niillä on erilaiset toimintatarpeet. Joillakin yliopistokirjastoilla on kattavat kansainvälistä [kumppanuutta kartoittavat sivut](#).

Järjestöihin ei vain kuuluta jäsenenä, vaan järjestöjen toimintaan myös osallistutaan aktiivisesti asiantuntijoina.

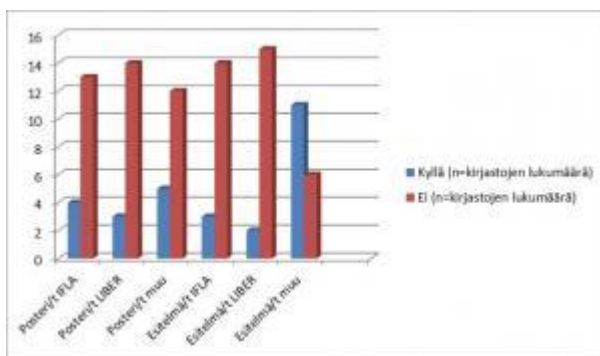

Noin puolella yliopistokirjastoista on edustaja kansainvälisessä järjestössä

Kaikkiaan siis kahdeksalla kirjastolla (47 prosentilla kaikista yliopistokirjastoista) oli edustajia luottamustehtävissä. Kirjaston edustajat toimijat kansainvälisten järjestöjen tai alajärjestöjen hallituksissa, ohjausryhmissä ja standing committeeen jäseninä.

Konferenssiesitelmät ja posterit

Kyselyssä kartoitettiin, oliko kirjastojen edustajilla ollut esitelmiä tai postereita kansainvälisissä alan konferensseissa vuosien 2009-2011 aikana. Selvisi, että 13 yliopistokirjastoa oli saanut esitelmiään tai postereitaan näihin konferensseihin joko Suomessa tai ulkomailla. Seuraavassa kuviossa näkyvät niiden yliopistokirjastojen lukumäärä, jotka ovat saaneet edustajiaan esiintymään: Neljä kirjastoa oli saanut posterin IFLAan, kolme Liberiin ja viisi muuhun kv-konferenssiin. Esitelmiä oli pitänyt edustaja/edustajia 11 eri yliopistokirjastosta muissa konferensseissa, kolmen eri kirjaston edustaja/edustajia Iflassa ja kahden eri yliopistokirjaston edustaja Liberissä vuosina 2009-2011.

Niiden yliopistokirjastojen lukumäärä, joiden edustajilla on ollut esityksiä tai postereita kansainvälisissä konferensseissa.

Tarkastellaan posterien ja esitelmien lukumäärää. Kyselyvastausten perusteella kaikkiaan yliopistokirjastoilla oli vuosina 2009-2011 kansainvälisissä konferensseissa yhteensä arviolta yli parikymmentä posteria ja yli kolmekymmentä esitelmää.

Kansainvälisten konferenssien lounastauot tarjoavat hyvän tilaisuuden verkottumiselle. Kuvassa ollaan Liber 2011 -konferenssin lounastauolla. Kuva: Mirja Iivonen

Kirjastojen henkilökunta osallistuu luonnollisesti resurssien mukaan konferensseihin myös vierailijoina, mutta sitä ei kartoitettu tässä kyselyssä.

Kymmenen yliopistokirjastoa oli osallistunut myös yhden tai useamman kansainvälisen seminaarin järjestämiseen vuosina 2009-2011. Seminaarien järjestäminen onnistuu usein yhteistyökuvioiden avulla.

Henkilöstövaihto osaamisen jakamisen muotona

Toteutunutta henkilöstövaihtoa on vuosina 2009-2011 ollut yhdeksällä seitsemästätoista yliopistokirjastosta, eli noin 53 prosentilla kirjastoista. Suurin osa henkilöstövaihdosta sijoittuu Euroopan maihin. Kymmenellä yliopistolla on Erasmus-vaihtoa. Suurin osa yliopistokirjastoista aikoo myös jatkaa Erasmus-yhteistyötä.

Ifla 2012 Helsingissä

Yliopistokirjastoilta kysyttiin myös, kuinka niissä on valmistauduttu tulevaan IFLAan ja miten laajasti kirjastoissa aiotaan osallistua. Kaikki kirjastot aikovat osallistua ja lähettää konferenssiin kirjastonsa väkeä. Arviot henkilömääristä vaihtelivat yhdestä hengestä useampiin kymmeneen kirjastosta riippuen. Kuusi yliopistokirjastoa on mukana järjestämässä prekonferenssia ja yksitoista on kirjastovierailun kohteena. [Helsingin IFLAa](#) selvästi odotetaan. Tällä hetkellä on käynnissä haku esiintyjäksi tai posterin esittelijäksi.

Konferenssiyleisöä Milanon IFLAssa. Kuva: Marianne Partanen

Kirjastovierailu Milanon IFLAssa. Kuva: Osmo Kareinen.

Kansainvälinen toiminta arvioidaan tärkeäksi tulevaisuudessakin

Yliopistot arvioivat myös tarpeitaan lähitulevaisuuden varalle. Kyselyssä paljastui, että jotkut kirjastot etsivät uusia yhteistyökumppaneita, mutta moni haluaa jatkaa vakiintunutta yhteistyötä esimerkiksi henkilöstövaihdon tai järjestöjen suhteen. Tiedossa on jo useita lähivuosina tulossa olevia kansainvälisiä seminaareja ja konferensseja, joiden järjestämiseen kirjastot ovat osallistumassa yhteistyössä.

Eräs kyselyyn vastannut kiteytti: ”Kansainvälinen toiminta on tärkeää ja kiinnostavaa ja monin tavoin kirjaston intresseissä.” Kansainvälinen osaaminen ja kansainväliset yhteydet, kollegat ja tapahtumat antavat tietotyöntekijöille uusia työkaluja ja valmiuksia vastata uusiin työn luomiin vaatimuksiin. Kansainvälistä kokemusta saanut työntekijä jakaa osaamistaan kahteen suuntaan, eteenpäin maailmalla ja omassa organisaatiossa. Kyselyn tulokset kertovat, että suomalaiset ovat aktiivisia toimijoita, jotka haluavat kantaa kortensa kekoon kirjastoalan kehittämisessä myös kansainvälisesti.

31.10.2011

*Suomen yliopistokirjastojen neuvosto
Yhteistyösihteeri Janika Asplund*